

סיפורה של האשה שהפילה אחרי שרהיטיה עוקלו על ידי משרד מסי'הכנסה "הם לא קברו את בני!"

אבל הוא אמר לי שהארץ לא רוצה אותי. הוא ביקש היתר יציאה. ואחרי זה קיבלנו פתק ממסי'הכנסה שלא שילמנו מסים כל השנים, וכי אנחנו חייבים 900 ל"י. מאיר אמר שאם הם יבואו, אז הוא יהרוג את כולם. נורא פחדתי מפני שמאיר לא יודע מה שהוא עושה. פעם, לפני שבועיים, באי שלושה אנשים. הם אמרו שלא שילמנו מס הכנסה. פחדתי שבעלי יחזור, ואז יישפך דם. אמרתי להם שילכו מהר. הם אמרו שהם יעקו לו את הרהיטים שלנו. אמרתי להם שהם שייכים לשכנה, ועוד לא שילמנו עבורם. אז הם הדביקו פתקאות עקול ואמרו לי לחתום. אני חתמתי, כי פחדתי שמאיר יחזור ואז אני לא יודעת מה שהיה קורה.

כאבים חזקים בבטן

יכף אחרי שהלכנו הרגשתי כאבים חזקים בבטן. הם היו כליכך חזקים שר חשבתי שאני כבר לא יודעת מה אתי. הלכתי לרופאה ד"ר זיילר, ואמרת לי שאין לי כסף ושאיני אשלם כשיהיה לי. היא שאלה אותי אם הרמתי משהו כבד. אמרתי שלא, אז רשמה לי רפואה ואמרה לי לנחם. לא היה לנו כסף ולא קניתי רפואה.

אחרי שבוע הרגשתי כאבים חזקים. חשבתי שכבר הגיעו צירי לידה, הלכתי לחפש בית-חולים. הלכתי לבית-חולים של וולך, כי הם דתיים ובוודאי לא יקחו הרבה כסף. הם אמרו לי שזה יעלה ששים לירות. ישבתי אצל הפקיד וביקשתי שיעשה לי הנחה. לבסוף הסכים על חמשים לירות.

שמחתי שיהיה לי עוד ילד, אמרתי לבתי אתי, בת ה-4 שיש לי חינוך בבטן. פתאום, כשישבתי אצל הפקיד בבית-חולים, הרגשתי כאבים חזקים מאד. שאלתי אם ישנו רופא. הרופא שבדק אותי אמר לי שאני מוכרחה לשכב מידי, וכי אסור לי כבר לעזוב את בית-החולים.

פתאום נזכרתי ששני הילדים שלי בבית, ואין לי מי שידאג להם. כשפסקו הכאבים, רצתי הביתה ואמרתי לשכנה שתגיע עליהם. אחר-כך הלכתי שוב לבית-החולים.

כעבור יומיים ילדתי, זה היה ילד, אבל הוא היה מת, כבר לא היה חינוך.

הם לא קברו

מאיר בא לבקר אותי. הוא לא אמר כלום. הוא הלך לפקיד של חברה קדישא הכללית. הם אמרו שיתן להם 12 לירות. הוא אמר שאין לו, אז אמרו שיתן להם כמסוכן את תעודת-הזהרות, כעבורן שישלם אחרי זה. אבל תעודת-הזהרות כבר היתה בידי בית-החולים.

הם לא קברו את הילד שלי. מאיר הלך כל יום לראות, אבל הם לא קברו אותו. אז הלך לעתון והביא עתונאי שיראו איך שלא רוצים לקבור את הילד שלי, ושוב לא רצו. חברים אמרו למאיר שילך לאדם אחד בשם שלוש, מחברה קדישא הספרדית, והוא קבר בשבילנו את הילד. זה היה שמונה ימים אחי רי שהפלטתי.

כשבאתי הביתה, אמרתי לאתי בתי שקברו את החינוך ואין חינוך. בכיתי קצת, אבל עכשיו כבר לא בוכה.

אבל למאיר אין עבודה, יש לנו רק חובות. אני לא רוצה שיתגייס ללגיון-הזרים הצרפתי. אבל אני באמת לא יודעת מה מילה הלאה. כל חנויות-המכולת כבר מסרבות לתת לנו אוכל. לכולם אנחנו רק חייבים כסף, ולמאיר כבר אין ראש — ואין פרוטקציה.

שלמי 90 ל"י! אמרתי: "אין לי!" או הם ניתקו לנו את החשמל. מאז אין לנו חשמל כבר חמשה חודשים. מאיר אמר שיהיה צבע. הוא סייד את הר בתים של השכנים, אבל הם אמרו שהוא מי סייד רע. בכל זאת הוא סייד, למי שלא היה לו הרבה כסף. אחרי זה כבר אף אחד לא רצה שייסייד אצלו. מאיר הסתובב כמו משוגע. הוא אמר לי שהוא רוצה למות, להרוג את עצמו. אני צעקתי עליו, פחדתי ממנו נורא. כל הזמן פחדתי שבביל הילדים.

גיוס ללגיון-הזרים

לכתי לעזרה סוציאלית. אמרו לי שאשלח את מאיר. מאיר בא והבטיח שיהיה טוב. הוא באמת כליכך טוב — אבל כבר אין לו ראש, אין לו עבודה ובלי עבו-

חחילה היתה זאת ידועה קטנה: אשתו של פועל מובטל בירושלים הפילה, אחרי שמשרד מסי'הכנסה הטיל עיקול על רהיטיה, בגלל חוב של 300 לירות. העובר לא נקבר במשך שמונה ימים, חברה קדישא סירבה לקבור כל עוד לא שולם סכום של 12 לירות. הידועה הועתקה מיד בכל שאר עתוני המדינה. שלושה עתונים יומיים הקדישו לה מאמרים ראשיים. אולם אף עתון אחד לא טרח אפילו לשלוח כתב לביחה של המשפחה הנפגעת, לברר את העובדות לאמתן, המתפרסמות לראשונה להלן.

חדר אפי כמרתף
יד בית-הכנסת התימני ברחוב צפת הירושלמי, הזרוע שוליות של מי ביום, מובילות מדרגות מספר לחדר אפל של מרתף. בקרבת החצר המכוסה בגג של פח נמצאת משאבת-מים, בעזרתה שאבים מי בור, ולידה בנין פרוץ של חצי מטר על חצי מטר, המשמש כנראה כבית-שימוש.

במרתף עמד ארון נוסח המאה ה-19, ש' העיד על ימים טובים יותר, שתי מיטות גדולות, לפי האופנה שהיתה נהוגה לפני 40 שנה, שולחן מכוסה שמיכה מלוכלכת ומיטת ברזל חתיוק. לגכנס נדמה כי זהו מחסן של גרוטאות, ולא בית-המגורים של משפחה בת ארבע נפשות.

זהו עולמו של מאיר שושנה (25), בנו של שמש בית-הכנסת בממילא, בן העדה הספרדית שעזב את בית-הספר בגיל 12, יצא ללמוד במלחמה ואח שני הפך לנכה, התגייס מאיר לחיל-הרגלים. עם שחרורו הכיר את מרים אוהנה צעירה מבנות מארוק, בעלת עיניים לוחטות ושער שחור כחם, המדברת עברית, אנגלית, צרפתית וספרדית.

כעבור חודשיים התחתנו השניים, שכרו ב' מחירי חמש לירות את חדר-המרתף ליד בית הכנסת התימני, התחייבו לפנותו בכל עת ש' ידרשו לכך.

"אני אהבתי אותו..."

מיטת-הברזל חסרת-הסדינים עמד תי נוק בן שנה וחצי, שהרעב נשקף מערי גיו. הוא לא בכה ולא שיחק, אלא הסתכל באמו נמוכת-הקומה. מדי פעם החל מיבב קמעה, השתתק מיד כשקראה עמו "שלו!" על שמיכת-צמר מלוכלכת, שהיתה פרושה על הרצפה, התפלשה לידה שחורת-שער, כי בת ארבע, לבושה בגדי ילד גדול ממידתה. היא שיחקה עם כמה סמרטוטים, ששימשו לה כבובה.

מרים שושנה, אשתו של מאיר, ישבה ליד השולחן וסיפרה את סיפורה. היא לא רצתה לומר דבר, אך משהחלה לדבר, פרצו הדברים מאלהם, ושוב אי-אפשר היה לעצור בעדם.

להלן סיפורה האישי של מרים שושנה, כמו שנמסר לכתב "הערך עם הזה", ללא שינויים. הוא מטיף אור על הרקע האמיתי לאותה ידועה קטנה ובדתי-מדויקת, ש' הפעירה את העתונות:

גדלתי בפורט-ליוטה, עיר גדולה במארוקו. אהבתי אותה מאד, אבל רציתי לעלות לארץ. אבא שחר בזהב ואני למדתי בבית-ספר של כל ישראל חברים. למדתי לתפור ושפות. בכלל מה רע היה? אבל רציתי לעלות, גם אבא רצה לעלות, וכך עלינו.

באנו תיכף למעברת טלביה בירושלים. טוב לא היה שם. אבא כבר בן חמישים. מדי פעם קיבל עבודה כפועל שחור. אני עזרתי במ' חנה-העולים במרסיל ללמד עברית, כי ידעתי כבר עברית ממארוקו. אחר-כך קוייתי לל' מיד משהו, אבל לא למדתי, וכי מה יכולתי ללמוד?

פה בארץ נרשמתי בנעור-העובד, הלכתי כל יום ללשכה, אבל הם לא נתנו לי עבודה, וכשהכרתי את מאיר היה טוב. הוא היה

מרים שושנה וכנה השני

"שמחתי שיהיה לי עוד ילד..."

דה אין לו ראש. אנחנו חייבים כבר 1000 לירות. הוא אמר לי שמוה הוא מתעצבן. פעם הוא אמר לי שכבר נמאס לו בלי עבודה, הוא הלך לקומה רביעית של בית אחר, ורצה להתאבד. באו שיטרים והרגיעו אותו. הוא בכה נורא, ואמר שיתנו עבודה, הוא לא התאבד.

פעם ישבנו בערב, אז מאיר אמר לי שהוא רוצה לנסוע לצרפת. הוא אמר שהוא ילד הארץ, שזאת הארץ שלו, אבל היא לא רוצה אותו. זה היה אחרי שמאיר כבר נסע לנגב לעבוד, וחזר ונסע לעבוד בבנין בתל-אביב ושכר פוטר.

הוא אמר שהוא יסע להתגייס ללגיון-הזרים, ויסע לצפון אפריקה להילחם. לא אכ' פת לו למות, ואז לא יפקירו לפחות אתי והילדים.

כל יום מאיר הולך מהבית, אולי בכל זאת ימצא עבודה. הוא טוב, אבל לפעמים אני חושבת שאי-אפשר לחיות אתו כך. אמרתי זאת לגבי רגינפלד בעזרה הסוציאלית, אבל היא תמיד הרגיעה אותי. אמרתי למאיר שלא יסע. באתי לארץ, כי אני אהבת אותה, ולמה לעזוב?

גנתי לו את התכשיטים שלי שימכור אותם. בכסף של התכשיטים הוא למד נהגות. אחר כך עבד בחברה קדישא. אחרי חדשים אמרו לו שלא צריכים יותר לעבוד. אולי לא מתו, אני לא יודעת.

אז מאיר התחיל לעבוד כסבל, עבד עם מכונות-משא. אבל אחר-כך היה יותר רע. כבר לא לקחו סבלים — הנהגים עצמם סחבו. מאיר שלי הלך לעבוד בטלפון בתחנת מוניות. השכנות אמרו לי: "לא טוב בעל שלך לא מרויח!" אבל אמרתי: "אני אשתו, יהיה טוב!"

מאיר עבד בבית-דפוס. אחר שוב לא עבד בכלל. שוב עבד כמה חודשים בבית-חרושת, ואני כל הזמן חיכיתי. חשבתי שיהיה טוב — אבל לא היה טוב, כי לא היה כסף.

הלכתי לחנות מכולת, אמרתי להם: "תנו לי בהקפה", נתנו לי, אחר כך אמרו לי שכבר לא נותנים, אז הלכתי לחנות-מכולת שניה.

מאיר אמר לי שלא טוב לו. הוא הרביץ לי וצעק עלי. אמרתי: "איך אפשר לחיות ככה?" אבל הוא בתור טוב. פעם באו מחברת-החשמל. אמרו לי: "ת-

התישכות מיי-ריבה

מול חורבותיו של הכפר הערבי זרעין, שוכנת כיום מעברת זרעין-ירועאל. על אף פחוניה, שונה המעברה משאר המעברות בארץ.

מצבתו: "כאן קבור מייסד המדינה דויד בן גוריון". על המשך פעולותיו הבטיח צפתי להר' דיע לצבור באמצעות אסיפת-עם בקולנוע מוגרבי בתל-אביב. הקהל יצטרך להזוין בסבלנות: לעת עתה הוא אוסף את הכסף הדרוש לקיום האסיפה.